

การนำเสนอภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยม The Representation of Women in Popular Country Songs

ระพีพัฒน์ หาญโสภ¹, เชษฐา จักรไชย², พยงค์ มุลวาปี³
Rapeepat Hansopa¹, Chettha Chakchai², Payong Moonvapee³

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : Phat@KKUmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทางวรรณกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพผู้หญิงและบทบาททางเพศของผู้หญิงที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเพลงลูกทุ่งยอดนิยมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงขบถโดยนักร้องหญิงเผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2561 จำนวน 80 บทเพลง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์การนำเสนอภาพผู้หญิง โดยใช้แนวคิดของ Hall และแบบวิเคราะห์บทบาททางเพศในบทเพลงลูกทุ่ง

ผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยม มี 5 ภาพ คือ 1)ภาพผู้หญิงที่กล้าท้าทายต่อวัฒนธรรมกระแสหลัก 2)ภาพผู้หญิงที่แสดงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผย 3)ภาพผู้หญิงที่เป็นรอง หรือเป็นชู้รัก 4)ภาพผู้หญิงในการเลือกคู่ครอง และ 5)ภาพผู้หญิงที่มีรสนิยมการเที่ยงกลางคืน ดื่มสุรา ต้องการความเสมอภาค เมื่อศึกษาบทบาททางเพศของผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งตามพบว่ามี 3 บทบาท ได้แก่ 1)บทบาทผู้หญิงกล้าประพฤตินอกกรอบ 2)บทบาท

¹นักศึกษาลัทธิไตรศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Student in Master of Art Program in Language and Thai Literature Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Maha Sarakham, Thailand.

^{2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 22 พฤษภาคม 2563; แก้ไขบทความ: 8 กรกฎาคม 2563; ตอรับการตีพิมพ์: 10 กรกฎาคม 2563

ภรรยา และ 3) บทบาทวัตถุทางเพศการศึกษาการนำเสนอภาพและบทบาททางเพศของหญิงในบทเพลงลูกทุ่งทำให้เกิดความเข้าใจความเป็นหญิงในรูปแบบใหม่การใช้พื้นที่วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งในการตอบโต้และต่อรองรวมถึงการสร้างควมหมายของผู้หญิงที่แตกต่างจากความเชื่อเดิมทำให้เห็นถึงอำนาจของวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งในฐานะวรรณกรรมสื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : 1. ภาพผู้หญิง 2. บทบาททางเพศ 3. เพลงลูกทุ่ง

ABSTRACT

This research is a qualitative research aimed at studying female representation and the gender roles that appear in the song. The samples used in the research are songs about women singing by female singers. Between 2009 and 2018, 80 songs were played. The research instrument was a record form for analyzing the presentation of women's pictures. using Hall's concept and gender role analysis model in Country Songs.

The results showed that female representation in the song had 5 images instead of 1) images of women who dare to challenge mainstream culture, 2) images of women who expressed sexual behavior openly, 3) images of secondary or adulterous women, 4) images of women choosing a partner, and 5) images of women who had a taste for sex, drinking alcohol, and 4) images of women who had a taste for sex, and 5) images of women who had a taste for sex, 3) images of women who were secondary or adultery. When studying the gender roles of mistress in the song, the field-based song found that there were three roles: 1) the role of a brave woman behaving outside the box, 2) a wife's role, and 3) the role of a sexual object, the study of the female image and the gender role of a woman in a field song, resulting in a new understanding of femininity, the use of literary space for literature, music, children's music, and negotiating the meaning of women who differ from their original beliefs, to see the power of the ball music as a field of effective social media.

Keywords : 1. Representation of Women 2. Sex Roles 3. Country Music

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วรรณกรรมเพลง นั้นเป็นชุดความคิดหนึ่งที่บ่งชี้ถึงทัศนคติและสื่อถึงลักษณะความเป็นไปของสังคม พฤติกรรม ค่านิยม อารมณ์ความรู้สึก ในช่วงนั้นๆ ซึ่งถูกสร้างสรรค์ผ่านประสบการณ์จิตนาการของผู้ประพันธ์จากการเลือกใช้คำภาษาโวหารที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับของผู้รับฟัง เป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายและเข้าถึงผู้คนจำนวนมากในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงลูกทุ่ง ที่นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากมีการใช้ภาษาที่สละสลวย เข้าใจง่าย เมื่อฟังแล้วรู้สึกคล้อยตามเนื่องจากมีเนื้อหา นำเอาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมาประพันธ์ และเพลงลูกทุ่งเป็นวรรณกรรมที่เข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าวรรณกรรมชนิดอื่นๆ เนื่องจากมีเนื้อหาที่สั้น มีท่วงทำนองเฉพาะของแต่ละเพลงทำให้จดจำได้ง่าย (อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ และวราทิพย์ อธิบาย, 2554 : 134; ปวิณรัตน์ จันสดใส, 2554 : 80; ทับทิม ชัยชนะ, 2559 : 55; เอี่ยม อามาตย์มุลตรี, 2560 : 209-211; ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ, 2561 : 78)

บทเพลงลูกทุ่งจำนวนมากมีเนื้อหาที่สอแสบสอแง แต่กลับได้รับความนิยมอย่างสูง ผ่านกระบวนการเผยแพร่ที่ทันสมัยในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารเติบโต มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและมิติของเวลา โดยเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งซึ่งผู้ประพันธ์จะเป็นผู้กำหนดขอบเขตเนื้อหาว่าจะแสดงออกเรื่องราวอย่างไร รวมถึงการกำหนดเนื้อหา ลักษณะของบทเพลงให้เข้ากับนักร้องในฐานะผู้ถ่ายทอดบทเพลง นักวิชาการมักจะถดถอยหาความหมายที่ซ่อนอยู่ใต้ตัวบทของบทเพลง และลักษณะบุคลิกของนักร้อง รวมทั้งท่าเต้น และการแสดงออก ที่สะท้อนความต้องการบอกเล่าเรื่องราวทางเพศ และการต่อสู้ต่อรองกับบทบาททางสังคม (อัสตาดานต์ ภูมิ, 2555 : 2; ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ, 2561 : 78) ในที่นี้การวิเคราะห์ตัวบทดังกล่าวสิ่งที่วิเคราะห์ ได้แก่ เนื้อเพลง สิ่งที่มองหา คือ ความหมายที่ต้องการสื่อในบทเพลงทั้งโดยตรงและซ่อนเร้นหรือเทคนิคที่ทำให้ความชอบธรรมหรือเชื่อถือต่อข้อความหรืองานเขียนนั้นๆ ผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายที่ซ่อนอยู่ในตัวบทของบทเพลง เป็นความหมายเชิงสังคม ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรม โดยมีประเด็นสำคัญในการสื่อความหมายอย่างไรมากกว่าที่จะสนใจประเด็นการสื่ออะไร และจากความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงภาพความเป็นหญิงสมัยใหม่และบทบาททางเพศในบทเพลงลูกทุ่งที่เกิดจากความนึกคิดของผู้เขียน หรือผู้ประพันธ์เพลงที่สร้างภาพของผู้หญิงในรูปแบบต่างๆ แล้วสื่อสารออกมาผ่านเนื้อหาในบทเพลงลูกทุ่งนั้น ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการสะท้อนภาพความเป็นผู้หญิงในสังคมไทย และกระบวนการสร้างความหมายทางสังคมตามแนวคิดของ Hall (1997 : 16) แนวคิดหลักที่ศึกษาโดยใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และเกิดขึ้นจริงในสังคมมีแนวคิด (Concept) และระบบสัญลักษณ์ (Signs) เป็นหัวใจหลักในการให้ความหมาย และมีปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมเป็นกรอบในการสร้างความสัมพันธ์ของความหมายอีกด้วย เพื่อให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่แฝงอยู่ในตัวบทและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับสังคม การสื่อสารทางความคิด อารมณ์ และความรู้สึก ทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม รวมไปถึงบทบาทในการสร้างความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้หญิงผ่านบทเพลงลูกทุ่ง ยอดนิยาม ที่เผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2552–2561 ในแง่มุมที่หลากหลายและลึกซึ้งขึ้นไปกว่าเดิม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยามระหว่างปีพ.ศ. 2552-2561

2.2 เพื่อศึกษาบทบาททางเพศในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยามระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เข้าใจภาพผู้หญิงที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่ง

3.2 เข้าใจบทบาททางเพศ และความเป็นหญิงในบทเพลงลูกทุ่ง

3.3 สามารถใช้แนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจความเป็นหญิง และกระบวนการนำเสนอภาพผู้หญิงในตัวบทอื่นๆ ได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูล และกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัย มีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยาม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นหญิง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึง พ.ศ. 2561 นำมาตรวจสอบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลงที่กล่าวถึงความเป็นหญิงในฐานะที่เป็นตัวละครหลัก และในฐานะตัวละครรอง 2) การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์การนำเสนอภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่ง ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีภาพแทนของ Hall (1997 : 1-5) โดยการศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นหญิงในเพลงลูกทุ่ง และความหมายที่ถูกสร้างขึ้น จากลักษณะของผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งว่าสื่อความหมายอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการแสดงคามหมายนั้น และการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดบทบาททางเพศในบทเพลงลูกทุ่งลักษณะใด 3) ขึ้นนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยสรุปเนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยเป็นการเขียนเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4) ข้อตกลงเบื้องต้นผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์เฉพาะการสื่อความหมายในตัวบทเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ศึกษาถึงบริบทด้านผู้แต่งแรงบันดาลใจจุดกำเนิดรวมถึงโครงสร้างองค์ประกอบด้านกระบวนการผลิตหรือระบบทุนนิยมทางการตลาด

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาการนำเสนอภาพผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งยอตนิยมระหว่างปี พ.ศ. 2552-2561 ผู้วิจัยได้เลือกมาวิเคราะห์ พบว่ามีการสื่อความหมายภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่ง แบ่งออกได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

5.1.1 ภาพผู้หญิงที่กล้าท้าทายวัฒนธรรมกระแสหลักเมื่อพิจารณาสัญลักษณ์ทางภาษาที่ใช้ในบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาแนะนำเสนอภาพผู้หญิงที่มีความกล้าที่จะท้าทายวัฒนธรรมกระแสหลักในด้านรูปลักษณะกล่าวคือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกว่าเจตนาโชว์ หรือจ้องมองสรีระ รูปร่างหน้าตาผิวพรรณ อวัยวะเพศ ทรวดทรง ปากคิ้ว ดวงตา หน้าอก รอบเอว สะโพก สถานภาพ และวัย ซึ่งพบว่า ในบทเพลงลูกทุ่ง แนะนำภาพ ได้แก่ 1) ค่านิยมด้านการแต่งกาย นุ่งสั้น แต่งตัวโป๊ โชว์สรีระ เช่น เพลงนุ่งสั้น สั้น 2) ค่านิยมด้านการศัลยกรรม เช่น เพลงเป๊ะเวอร์ และ 3) ค่านิยมด้านวัตถุ สิ่งของ เช่น เพลงชอบคนมีตังค์

5.1.2 ภาพผู้หญิงที่แสดงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผยเมื่อพิจารณาสัญลักษณ์ทางภาษาที่ใช้ในบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาแนะนำเสนอผู้หญิงที่มีความกล้าที่จะเปิดเผยรสนิยมทางเพศ กล้าพูดกล้าแสดงออก และกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์ภาพผู้ชายในด้านต่างๆ แสดงออกถึงความต้องการว่าตนมีพฤติกรรม มีความสนใจเพศตรงข้ามเป็นไปในลักษณะใดบ้าง เช่น ความต้องการทางเพศและการร่วมเพศ ประสบการณ์ทางเพศ และการแสวงหาผู้ชายมาเป็นคู่ครอง ซึ่งพบว่าในบทเพลงลูกทุ่ง แนะนำภาพ ได้แก่ 1) การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศและการร่วมเพศ เช่น เพลง คั่นหู 2) การแสดงออกถึงการมีประสบการณ์ทางเพศเช่นเพลงทำยากหนูเยอะลีน้องบ่

5.1.3 ภาพผู้หญิงที่เป็นรอง หรือเป็นขี้อายภาพผู้หญิงที่เป็นรอง หรือเป็นขี้อายนั้น แสดงออกลักษณะการยินยอมโดยความสมัครใจและไม่สมัครใจ ถูกหลอกลวงให้เป็นอนุภรรยา การชื่นชมผู้ชายที่มีภรรยาหรือคนรักอยู่ มีลักษณะ 1) การแสดงเจตนาความต้องการมีสัมพันธ์กับสามีผู้อื่นโดยตรง นอกจากนี้ในบทเพลงที่การแสดงเจตนาความต้องการมีสัมพันธ์กับสามีผู้อื่นโดยตรง ยังปรากฏลักษณะการเป็นขี้อายโดยความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเป็นขี้นั้น เมื่อพิจารณาจากบทเพลงสามารถจำแนกให้เห็นถึงสถานะภาพที่แตกต่าง ได้แก่ การเป็นขี้อายโดยไม่ตั้งใจ การเป็นขี้อายทางใจ หรืออยากเป็นขี้อาย และการยินยอมที่จะเป็นขี้อาย เช่น การเป็นขี้อายโดยไม่ตั้งใจ การเป็นขี้อายทางใจ การยินยอมเป็นขี้อายด้วยความสมัครใจ 2) ภาพผู้หญิงที่เป็นรองได้แก่ การยินยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ความเจ็บปวด ขมขื่น ผื่นทน จำยอม หึงหวงจากบทเพลงข้างต้น ได้สื่อความหมายความเป็นหญิง เกี่ยวกับผู้หญิงที่ต้องการเป็นขี้อายด้วยความสมัครใจและเต็มใจ อาจจะเป็นไปในลักษณะการแอบคบหา หรือการที่ยอมเป็นอนุภรรยา มีความเต็มใจเป็นอย่างยิ่งในการเป็นบุคคลที่สาม เพียงเพราะชายหนุ่มหน้าตาดี รูปร่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหญิงสาวต้องการเพียงชายหนุ่มโดยไม่สนใจเรื่องใดทั้งสิ้น และยังปรากฏความเชื่อที่ว่าอาจเป็นพรหมลิขิตจากสวรรค์ นอกจากนี้หญิงสาวยังให้เหตุผลในการกระทำได้กล่าวเป็นเพียง

เพราะจำนวนผู้ขายนั้นมีปริมาณที่น้อย โดยพยายามหาเหตุผลให้ลดทอนความผิดของการกระทำ แม้เหตุผลนั้นจะไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ

5.1.4 ภาพผู้หญิงในการเลือกคู่ครอง การสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์ เกี่ยวกับผู้หญิงที่เลือกคู่ครอง เช่น เพลง เท่งใหญ่เท่งยาว ที่พรรณนาถึงความตื่นเต้นกับรูปลักษณ์ของฝ่ายชายที่ตรงกับอุดมคติของตน จนแทบจะอดใจไม่ไหว ภาพของผู้หญิงที่มีลักษณะเป็นผู้เฝ้ามอง เลือกสรร ถวิลหาชายมาเป็นคู่ครอง (พ่อพันธุ์) และมีการสื่อสารนัยของการจับจ้องการเฝ้ามองรวมถึงความต้องการอย่างชัดเจน อีกทั้งยังกล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับตำราการเลือกคู่ครองจากสรีระเรือนร่างภายนอกของชายในอุดมคติของผู้หญิงเป็นสำคัญ เช่น แต่งตัวดี มีลีลา มีร่างกายกำยำ แข็งแรง ล้ำ และบึกบึน

5.1.5 ภาพผู้หญิงที่มีพฤติกรรมชื่นชอบการท่องเที่ยว ต้มสุรา ต้องการความเสมอภาค และเกี่ยวพาราสี ได้แก่ 1) การแสดงพฤติกรรมการเที่ยวเตร่ 2) การแสดงพฤติกรรมการต้มสุรา เช่น การดื่มเพื่อสร้างความสุขพฤติกรรมการดื่มของหญิงสาวจะเป็นไปในลักษณะการดื่มเพื่อความผ่อนคลาย เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อเร้าอารมณ์ความรู้สึกสุขและสนุกสนาน ที่อาจเกิดจากความเครียดในการทำงาน การดำเนินชีวิต หรือจากครอบครัว โดยหญิงสาวจะเลือกการดื่มและการเต้น การดื่มเพื่อลดความโศกเศร้า เสียใจ และผิดหวังจากบทเพลงข้างต้นได้สื่อความหมายความเป็นหญิง เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้หญิงที่ต้มสุราเพื่อลดอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ ผิดหวัง ซึ่งพบว่าผู้หญิงต้มสุรา มีสาเหตุมาจากการถูกคนรักทอดทิ้ง 3) การต้องการความเสมอภาค ได้สื่อความหมายความเป็นหญิง เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้หญิงที่เรียกร้องสิทธิความเสมอภาคชายหญิงที่เท่าเทียม หมายถึง สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็สามารถทำได้เช่นกัน 4) การเกี่ยวพาราสีผู้ชาย ได้สื่อความหมายความเป็นหญิง เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้หญิงที่เกี่ยวพาราสีชายหนุ่มก่อน โดยเป็นการแสดงข้อดีของฝ่ายหญิงว่ามีข้อดีด้านใดบ้าง เช่น มีนิสัยเรียบร้อยเหมือนผ้าพับไว้ หรือการที่ฝ่ายยอมรับรักและแต่งงานด้วยแม้แต่สินสอดก็ไม่ต้องเสีย นอกจากนี้ยังมีการบอกกล่าวข้อดีของตนเองและข้อเสียของผู้หญิงคนอื่นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่าตนเองนั้นดีกว่ามากเพียงใด

5.2 บทบาททางเพศของผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2561 นั้น ผู้ศึกษาพบว่าปรากฏอยู่ 3 บทบาท ได้แก่ 1) บทบาทผู้หญิงกล้าประพาดิตนนอกกรอบ 2) บทบาทภรรยา 3) บทบาทวัตถุทางเพศ

5.2.1 บทบาทผู้หญิงกล้าประพาดิตนนอกกรอบ บทบาทผู้หญิงกล้าที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่ง ถูกนำเสนอเป็นผู้หญิงที่แสดงทัศนคติ ความรู้สึก หรือความต้องการได้อย่างเป็นอิสระ เช่น

1) ผู้หญิงที่กล้าแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องทางเพศได้อย่างอิสระ

“พอดีว่าอย่ามีนายสี่ห้าไร เลยขอเพิ่นไว้สิไปเลี้ยงควย ควยเทิกโตใหญ่
ติดใจกะปิแท้นอนสะออนกะด้อยามขึ้นไปหย่มอาบน้ำให้ควย หอมห่วย ทั้งกอด
ทั้งดมผู้ได้ได้ขมกะอยากดมควย”

(ควายดำปี : พร จันทพร ตีมนวน)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของบทเพลงข้างต้นก็พบว่า แม้ผู้หญิงที่มีบทบาทกล่าวหาญต่อแสดงความรู้สึก หรือ ความต้องการทางเพศ ได้อย่างอิสระ โดยใช้คำที่สื่อความหมายถึงเรื่องเพศโดยตรง แต่อาศัยสำเนียงท้องถิ่นในการพูดทำให้คำที่ใช้มีความหมายสองแง่สองง่าม เพื่อไม่ให้ภาพผู้หญิงที่นำเสนอมีพฤติกรรมที่ก้าวข้ามบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมมากเกินไป แต่บทเพลงลูกทุ่งก็ยังคงนำเสนอแต่เพียงความกล้าหาญทางความคิดการแสดง

2) ผู้หญิงกล้าแสดงออกทางพฤติกรรมได้ตามใจต้องการผลการวิเคราะห์บทเพลงลูกทุ่ง ทำให้ทราบว่าผู้หญิงสามารถแสดงบทบาทเพศหญิงที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมได้อย่างอิสระตามใจต้องการ ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย การเที่ยว การดื่มกิน ยกตัวอย่าง เช่น

“หนีแฟนมาละ เอามีคำว่าอาย ไกลี่ส่วงกะรินมาตีเบรคใหญ่ๆ
พอตีตลาย ความอายจั่งบ่มี เอาแบบเต็มทีนานที่ปีหน บ่ต้องไปสน ผู้คนอยู่หน้า
เวที ฝากบอกแฟนนำ ถ้าคำว่าอายเจ้ามี เมื่อบ้านก่อนเด้อพี่ กุลสตรีลือหย่าว
ฝากบอกแฟนนำ ถ้าคำว่าอายเจ้ามี บอกไต่บ้านโลดพี่ ว่าหน้าเวทีบู้จักไผ่”

(กุลสตรีหนีเที่ยว : กิ๊ก รุ่งนภา แสงศิลป์)

จากตัวอย่างข้างต้น นำเสนอบทบาททางเพศของผู้หญิงที่ว่า สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงต่าง ๆ ดื่มสุราได้ตามใจต้องการโดยไม่ต้องอายใคร ไม่ต้องเก็บตัวอยู่บ้านเพื่อรักษาภาพผู้หญิงที่ดีไม่ออกนอกบ้านยามค่ำคืน ไม่ดื่มสุราหรือเต้นร่ายเต้นกา เพราะอาจถูกว่าหรือนินทาหลังได้ หรือนำเสนอภาพลักษณะการแต่งกายไม่มีดัดจริต เพื่ออวดทรวดทรงและทันสมัย อย่างไม่ต้องกังวลต่อสายตาคนมองที่อาจตีความไปในทางลบได้ ดังนี้

“เอะอะ เอะอะ ก็โป๊ เอะอะ เอะอะ ก็โป๊ ของตีมีโชว์ จะเก็บไว้ทำไมคะ
เอะอะ เอะอะ ก็โป๊ เอะอะ เอะอะ ก็โป๊ ไม่เพรียวไม่โชว์ มาดูซะให้เต็มตา คนมัน
มันใจ ใส่อะไรก็เร็ด เชิดเลยไม่ต้องมายด์ ใจมันเพรียว เพรียว แต่งอย่างไรงี้เพี้ยว
เพี้ยวได้ไม่อายใครใส่ ใส่ คีบเดียว คนมันเพรียว ใส่คีบเดียว ใส่ ใส่ คีบเดียว ใจมัน
เพรียว ขามันเรียว ใส่ ใส่”

(โป๊ ใจมันเพี้ยว : ใบเตย อาร์สยาม)

3) ผู้หญิงกล้าที่จะแหวกขนบ

“หลงรักคนมีแฟนแล้วมันผิดตรงไหน... แคได้แอบมองแค่นั้น แคเพียง
พักทางจิตใจ แคคิดถึงเมื่อห่างไกล แคอยากได้มาผูกพัน แคได้อยู่เป็นที่สอง ไม่
เรียกร้องเอาสิ่งใดตกนรกไม่เป็นไร ให้หัวใจขึ้นสวรรค์ เขามีคู่ว่านมีเจ้าของ ก็ยังฝ่
ปองหัวใจรำร้องว่าต้องการ”

(รักคนมีแฟน : เอเชียร์อาร์สยาม)

“ต้องแอบมอง มองคนมีเมีย ถ้าโสดได้เสีย จะขอเคลียร์ก่อนใคร โถพี่ไม่น่าจะมีเมียโว ถ้าคิดจะมีเมียใหม่ มองคนใกล้ใกล้ก่อนเนื้อ ต้องแอบมอง ตอนเจ้าของเขาไม่มา ช่างหล่อเข้มเต็มตา ตอนภรรยาเขาเผลอ เท่แท้นักทั้งตัวเธอ แอบมองเขาจนเหม่อ ใจหิวรักลั่นแวว ต้องแอบดู เพราะน้องหนูเขามี”

(ผู้ทางใจ : ฝน ธนสุนทร)

จากตัวอย่าง ผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งรับรู้ว่าการคบกับผู้ชายที่มีภรรยาหรือคนรักแล้วไม่ดี แต่ก็อยากจะทำรัก อยากจะชอบต่อไป ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะบทบาทผู้หญิงล้าที่จะรักผู้ชายที่มีเจ้าของแล้วผู้ศึกษาแบ่งได้ 3 ระดับ คือ

ระดับแรก เป็นผู้หญิงที่มีความกล้าคิดต้องการรักหรือชอบผู้ชายมีเจ้าของ แต่ไม่กล้ามีพฤติกรรมตามที่คิด อันเนื่องมาจากการรับรู้ว่าการชดเชยทางสังคมตราหน้าเป็นผู้หญิงที่ผิดบาป แม้จะมีความกล้าหาญที่จะแหวกชนบทแต่ก็เพียงในระดับของความคิดเท่านั้น

ระดับที่ 2 ผู้หญิงกลุ่มนี้ ตัวบ่งชี้เสนอพฤติกรรมผู้หญิงแหวกชนบทและพยายามก้าวข้ามมาตรฐานสังคมอย่างชัดเจน เห็นได้จากการนำเสนอว่า ผู้หญิงกลุ่มนี้มีความชื่นชมยินดีปรารถนาที่จะเป็นภรรยาคนรักระดับรอง ทั้งที่รับรู้จากสังคมว่าเป็นเรื่องผิดบาป เป็นต้น ผู้หญิงกลุ่มนี้ นอกจากกล้าคิดแล้วยังกล้าทำด้วย

ระดับที่ 3 คือ ผู้หญิงที่กล้าแหวกชนบทผู้หญิงต้องมีสามีเพียงคนเดียว ซึ่งอาจเป็นอิทธิพลที่มาจากแนวคิดชายเป็นใหญ่สามารถมีภรรยาหลายคนได้ แต่ผู้หญิงต้องรักเดียวใจเดียว ซื่อสัตย์มั่นคงต่อชายผู้เป็นสามีเท่านั้น แต่ในตัวอย่างกลับนำเสนอภาพผู้หญิงกล้าที่คบหากับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตน มีการลักลอบมาหาและมีความสัมพันธ์กัน เพื่อความสุขความพอใจของตน

4) ผู้หญิงกล้าแสดงออกทางความคิดที่เป็นตัวของตัวเองกระบวนการชดเชยทางสังคมคือการบดบังความคิดของผู้หญิง ห้ามวิจารณ์ในสิ่งที่ตนคิด ห้ามปฏิบัติ ด้วยสภาพสังคมชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงจำต้องตกเป็นเบี้ยล่าง ไม่ว่าผู้ชายจะทำอะไรผิดหรือถูก ผู้หญิงก็ไม่สามารถต่อว่าได้ แต่ในตัวอย่างดังต่อไปนี้ถูกนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่กล้าที่จะแสดงออกทางความคิดของตนเอง

“ผู้ชายอย่างเธอ ถ้าหากฉันเจอข้างทาง ฉันคงสี่ยง ไปหีบแล้วขว้าง
เข้าป่า ผู้ชายอย่างเธอเห็นความฮักบ่มีค่า มีไหมไปหน้าเหมือนหมาเดือนเก้า
ผู้หญิงอย่างฉัน มันคนละชั้นกับเธอ ฮักจริงเสมอ เผื่อใจให้คนฮักเฮา ผู้ชายอย่างเธอ ให้ฟรีฉันก็ไม่เอา”

(บ่เอาทำพันธุ์ : ขวัญ พัชร)

จากตัวอย่างข้างต้น ตัวบ่งชี้ได้นำเสนอบทบาทผู้หญิงที่กล้าต่อว่าผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้ เอาเปรียบผู้หญิง และไม่สนใจหรือยอมอดทนต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ชายที่ตนมีความสัมพันธ์อยู่

5) บทบาทผู้หญิงเจ้าชู้มีคู่หลายคน

“คิดไว้ในใจน้องก็อยากได้ทั้งสองแต่กลัวผิดผีผิดดวงถูกคนมองว่าไม่ดี
เลือกผู้หนึ่งก็ยังเสียดายผู้หนึ่งตัดใจไม่ได้ฮัลลือ ฮัลลือสองคนเท่ากันชะดวงชะตา หยั่ง
หนอพาทให้มารู้จัก ให้สองชายสุดที่รัก มาเป็นคู่ของฉัน ถอนตัวไปได้ ในเมื่อหัวใจ
ผูกพัน ต่างคนต่างก็สำคัญ แบ่งปันอีกบ่ลงตัว”

(ในใจอยากได้สอง : ดอกรัก ดวงมาลา)

ตัวอย่างข้างต้น บทบาททางเพศของผู้หญิงถูกนำเสนอในรูปแบบของผู้หญิงที่มีสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่เอง เพราะมีผู้ชายมาข้องเกี่ยวสัมพันธ์ด้วยกันหลายคน ไม่ตกเป็นคนรักของใครคนใดคนหนึ่ง และถูกนำเสนอในอีกรูปแบบหนึ่งคือ ผู้หญิงที่มีคู่หลายคน ซึ่งไม่ใช่การคบคนหลายคนในเวลาเดียวกันแต่หมายถึงการเปลี่ยนคนรักอยู่เรื่อย ๆ ในมุมมองทางสังคมทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้หญิงไม่ดี เปลี่ยนคู่บ่อยหรือมากเกินไปมากในกาบ ในตัวบทต้องการนำเสนอว่าการที่ผู้หญิงที่เปลี่ยนคู่บ่อยไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงคนนั้นสำส่อน มีความต้องการทางเพศสูงและอยากมีความสัมพันธ์กับผู้ชายหลายคน ดังนี้

“น้องเคยผ่านมือชาย ยานรับบ่ได้อ้ายสิถือ เป็นสิ่งของถูกมองว่าน้องบ่มีค่า ถิมไป
ถิมมาเปลี่ยนมือ มีผัวมาหลายคน จนไทบ้านเขาลือ คือผู้หญิงหลายใจ บอก
น้องแนฮักแท้มีบ่ หรือต้องรอต่อไป น้องย่านอยู่แหมย่านแผลใหม่ ย่านหัวใจด้าน
ชา จริงซำได้ที่บอกกัน หรือเพียงหลอกฝันแล้วจากลา ซ่อยน้องแนฮักจำ ให้เห็น
ค่าผู้หญิงหลายมือ”

(ผู้หญิงหลายมือ : ศิริพร อำไพพงษ์)

5.3 บทบาทภรรยา

5.3.1 ภรรยาหลักบทบาทการเป็นภรรยาหลวงในเพลงลูกทุ่งได้นำเสนอพฤติกรรมของภรรยาที่สอดคล้องและเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมคือ การรับรู้บทบาทหน้าที่ของภรรยาและจำต้องอดทน ยอมเจ็บช้ำ เมื่อสามีมีคนอื่นดังต่อไปนี้

“รู้สึกได้ตลอดว่านอนกอดคนที่นอกใจถึงจะซำแทบเป็นแทบตายยัง
อยากให้อีกยังอยู่โกหกใจตน โอโหโฮโย หลอกคนที่รู้ว่าชีวิตคู่ สองเรายังสุขสัน
คนนี้ไฉไลที่เราเลือกเองทั้งดีทั้งเก่งโหวตให้ท่วมท้นมันเจ็บเหลือเกิน ยับเยิน
เหลือทนต้องนอนกอดคนที่นอกใจเราทุกคืน”

(กอดคนนอกใจ : ศิริพร อำไพพงษ์)

5.3.2 บทบาทภรรยาของบทเพลงลูกทุ่งได้ถ่ายทอดให้เห็นว่า ภรรยาของเป็นบุคคลที่สังคมไม่ยอมรับ เป็นปัญหา ทั้งยังเป็นฝ่ายถูกกระทำ เจ็บช้ำและเรียกร้องความเห็นใจจากสังคม ซึ่ง

บทบถดั่งกล่าวบทเพลงลูกทุ่งได้สื่อให้เห็นว่า ภรรยาตนเองก็รับรู้และยอมรับถึงความเป็นรองของตนเองดังที่ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

“แฟนเก็บ อยู่แบบเก็บๆ อย่างคนเป็นน้ยมีหน้าที่คอย ช่วยเธอ
บรรเทาเมหงอ้อมแขนไม่ใช่ตัวจริง เป็นไม่ได้แม้แต่วแทนแค่คนที่เธอหลบ
แฟน แอบมาหาเวลาใจเณ”

(แฟนเก็บ : ตักแตน ชลดา)

5.3 บทบาทวัตถุทางเพศ

จากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่ง บทบาทของผู้หญิงที่ชัดเจนประการหนึ่งคือ การเป็นวัตถุทางเพศเพื่อสนองความต้องการทางเพศของผู้ชายหรือสามีแบบชั่วคราว แม้ผู้ชายจะแสดงความเป็นเจ้าของ แต่วัตถุประสงค์ในการครอบครองต่างจากภรรยาโดยทั่วไปอย่างสิ้นเชิง เช่น

“เสียตัวแลกใจ แลกกับใจซี้ตัวของอ้าย เปิดตัวน้องยอมถวาย บ่มี
ความหมายเลยบ่คนดี ที่ยอมอ้ายนั้น หวังสักวันสิฮักน้องอิลี แต่อ้ายตัวบ่เหลือ
ขึ้นดี เจ็บอิลียามอ้ายบอกฮัก”

(เสียตัวแลกใจ : คะแนน นัจนันท)

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ตัวบทได้นำเสนอบทบาททางเพศของเพศหญิงที่เป็นเพียงวัตถุทางให้ผู้ชาย ยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อหวังแลกกับความรักความสนใจแต่สุดท้ายก็ต้องเสียใจกับคำลอลกลวงของผู้ชายที่หวังเพียงร่วมรักเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้หญิงบางคนก็ได้แปรสภาพตนเองเป็นวัตถุ เพื่อเรียกร้องการดูแลและค่าตอบแทนจากการสนองความต้องการแก่เพศชายเช่นกัน หรือแม้กระทั่งยอมลงทุนศีลธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชาย ดังนี้

“สียานามูลแม่ มูลพ่อ สะบ้อสะบ่อนอ้ออ้าย ขายนางใหญ่ เอาไป เอา
ไป เอาไปเกาหลี น้องสิไปเฮ็ดให้เปิดสอย่าง ปาก คอ คิ้ว คาง ทางศีลกรรม สิ
ไปเฮ็ด ไปทำ ไปทำ หม่องได้ดำ กะให้มันขาว เสริมตั้ง ให้โต้ง ปากเล็ก ดัดฟัน
หน้าเรียว หุ่นเพรียว เป๊ะเวอร์ทุกอย่าง มาเดินกายทาง ให้อ้ายตาค้าง จนน้ำลาย
เหี่ย สิ้นเด้ออ้าย”

(เป๊ะเวอร์ : ล่ายอง หนองหินห่าว)

การดำรงบทบาทวัตถุทางเพศของผู้หญิง ทำให้เห็นว่าผู้หญิงนำเสนอตนเองเป็นวัตถุทางเพศเพื่อผลประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างสะดวกสบาย ผู้หญิงที่ต้องการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้สะดวกสบายจึงสมัครใจและนำเสนอเงื่อนไขเพื่อแลกกับการแปรสภาพตนเองเป็นวัตถุทางเพศ

6. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพผู้หญิงที่ถูกสื่อผ่านเพลงลูกทุ่งยอดนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2552– 2561 ผู้ศึกษาค้นพบประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพผู้หญิงและบทบาททางเพศของผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งดังนี้

จากผลการศึกษาการสื่อสัญลักษณ์ทางภาษาเพื่อนำเสนอภาพผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งยอดนิยม ผู้วิจัยเห็นประเด็นมีความน่าสนใจ ดังนี้ ภาพผู้หญิงที่กล้าท้าทายต่อวัฒนธรรมกระแสหลักภาพผู้หญิงที่แสดงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผยภาพผู้หญิงที่เป็นรอง หรือเป็นชู้รัก ภาพผู้หญิงในการเลิกละคู่ครอง และภาพผู้หญิงที่มีรสนิยมการเที่ยงกลางคืน ดื่มสุรา ต้องการความเสมอภาค ซึ่งทั้ง 5 ลักษณะนี้นั้น เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผู้ศึกษาได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงภาพการนำเสนอพฤติกรรมของผู้หญิงที่กล้าท้าทาย และแหวกขนบวัฒนธรรมแม้รู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นผิด ไม่ดี ไม่งาม ไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสม แม้ตัวผู้หญิงในบทเพลงเลือกที่จะฝ่าฝืนมาตรฐานของสังคม สอดคล้องกับชานนท์ ไชยทองดี (2558 : 42); เอี่ยม อามาตย์มุลตรี (2560 : 210) เห็นว่า ภาพผู้หญิงที่เลือกฝ่าฝืนวาทกรรมแนวจารีตที่มักจะนำเพศสถานะ และเพศวิถีของผู้หญิงไทยไปผูกติดกับมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคม ปรากฏการณ์ดังกล่าวถูกนำเสนอในเนื้อหาบทเพลง เช่น การเสนอตัวให้ผู้ชายไม่จะทราบที่อยู่แล้วว่ามีภรรยาหรือมีคนรักอยู่แล้ว คำพูดเชยชวน การแสดงออกให้ผู้ชายทราบว่าต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย หรือแม้แต่การเลิกละคู่ครองที่เนื้อหาในบทเพลงนำเสนอว่าเลือกผู้ชายที่รูปร่าง หน้าตา และสรีระร่างกาย ซึ่งทำให้เห็นว่าวรรณกรรมประเภทเพลงลูกทุ่งนั้นได้พยายามต่อสู้ขัดขืนบางอย่างเพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อปลดปล่อยเพื่อต่อต้าน เพื่อกดดัน และควบคุมอัตลักษณ์ของคนบางกลุ่มการช่วงชิงความหมายดังกล่าวนี้ทำให้กลายเป็นขบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกสร้างและเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยการแสดงออกทางความคิดที่ปรากฏในเนื้อเพลงได้แทรกความสนุกสนาน ความบันเทิงเข้าไป เพื่อลดทอนความไม่ดีของการก้าวข้ามมาตรฐานสังคมนั้น โดยถ่ายทอดภาพผู้หญิงกล้านำเสนอตนเองได้เปิดเผยเช่น บทเพลงบอຍากป่าแต่หาตี๋มปิดบัญชีอ้อจบไหลเหิงใหญ่เหิงยาว ลีฮีน้องบ่ เจียนที่แสดงออกถึงความต้องการมีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผย แม้จะไม่ถูกต้องตามจารีตประเพณี แต่เนื้อหาได้สะท้อนความคิดของหญิงสาวที่ว่าไม่ได้คำนึงถึงเรื่องดังกล่าว เน้นที่อารมณ์ความรู้สึก และความต้องการของตนเป็นที่ตั้ง ไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักธรรม หรือกฎหมายแต่มีบางบทเพลงยังคงมีขอบเขตทางศีลธรรมมากำหนดพฤติกรรมที่นำเสนอ เช่นในบทเพลง ฉันไม่ใช่เซเวนอยากเป็นคนรักไม่ได้อยากเป็นชู้ และเลือกคำว่าเจ็บเก็บไว้คนเดียว เป็นการนำเสนอภาพผู้หญิงที่เป็นตัวสำรองด้วยความไม่เต็มใจเนื้อหาของบทเพลงผู้หญิงยังคงรู้สึกผิดที่แย่งคนรักหรือสามีของคนอื่นด้วยความไม่ตั้งใจ ซึ่งภาพผู้หญิงที่ก้าวข้ามมาตรฐานสังคมเดิมที่ยึดหลักความถูกต้อง ความดีงาม หลักศีลธรรมหรือหลักกฎหมาย ในการประพฤติปฏิบัติตนนั้นนั้นเป็นการสร้างมาตรฐานใหม่ผ่านการนำเสนอภาพ

แทนในเพลงลูกทุ่งถือเป็นการพยายามประกอบสร้างมาตรฐานใหม่เพื่อต่อสู้ทางความหมายที่อาจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้หญิงเป็นวัฒนธรรมใหม่ได้ในอนาคต เพราะเพลงที่มีเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวได้รับความนิยมสังเกตได้จากยอดคนดูที่มีจำนวนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทนุช เครือเจริญ (2557 : 142-143) พบว่า ภาพผู้หญิงกล้าเสนอตนเองเป็นเมียน้อยอย่างเปิดเผย การถ่ายทอดพฤติกรรมของผู้หญิงนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจริงอาจเป็นแต่เพียงความคิดเท่านั้น นัยหนึ่งก็มีการพยายามต่อรองทางความหมายเพื่อลดทอนภาพของเมียน้อยที่เป็นลบโดยการใช้คำเรียกเมียน้อยว่าซู้ทางใจ แพน แทนตำแหน่งเมียน้อย และผู้ชายในตำแหน่งแพน หรือผู้บ่าว ไม่ใช่สามีเป็นต้น

ในด้านบทบาทผู้หญิงกล้าประพัตติตนนอกกรอบ, บทบาทความภรรยา และบทบาทวัตถุทางเพศจะเห็นได้ว่าในบทเพลงลูกทุ่งถูกนำเสนอบทบาทของผู้หญิงในรูปแบบของตัวสำรอง การอยู่ในสถานะที่จำยอม ผินทน ยอมคนรัก ยอมทนต่อการไม่เปิดเผยตัวตน และเก็บงำเป็นความลับ การประณามจากสังคมด้วยเช่นกัน ซึ่งการยอมในลักษณะดังกล่าวก็ทำให้ผู้หญิงถูกมองเป็นวัตถุทางเพศด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นบทบาทของผู้หญิงยุคเก่าที่บูชาความรักด้วยการรอคอยด้วยการเสียสละ ผู้หญิงยุคใหม่ต้องมีความกล้า ทำหายในเรื่องของความรัก มีอิสระทางความคิด เปิดเผย เชื้อมั่นในตนเอง และมีความเสมอภาคทางเพศ (ทับทิม ชัยชนะ, 2559 : 58) ซึ่งการสร้างพื้นที่ของตัวสำรองหรือการแย่งคนรักแย่งสามีของผู้อื่นในบทเพลงลูกทุ่งนั้นสังคมได้รับรู้เกิดความรู้ความคิดความรู้สึกในรูปแบบใหม่ ซึ่งกลวิธีดังกล่าวเป็นการนำเสนอภาพเมียน้อยใหม่ เป็นการหาเหตุผลมาประกอบการกระทำผิด สร้างความเข้าใจและความสงสารเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศที่สังคมยอมรับในความสัมพันธ์เหล่านั้น ทั้งในฐานะ แพนเก็บ กิ๊ก ซู้ เมียน้อย เมียเก็บ (อรรธณ ชมดง, 2557 : 83-97) ซึ่งทำให้เกิดมุมมองใหม่ในสังคมถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศ เพศหญิงถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ชาย ซึ่งการผลิตซ้ำในเพลงลูกทุ่งลักษณะนี้หากไม่ใช้วิจารณ์ญาณในการรับชมและรับฟังก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมได้เช่นกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้สนใจสามารถใช้นวัตกรรมในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นหญิง และกระบวนการนำเสนอภาพผู้หญิงในตัวบทอื่นๆ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอภาพผู้หญิงสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ในวรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่ง เพื่อให้เห็นภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงได้อย่างชัดเจน

7.2.2 ควรศึกษาวรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่งในด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงไทยลูกทุ่งสมัยใหม่ เพื่อให้เห็นภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่สะท้อนผ่านบทเพลง

7.2.3 ควรศึกษาการนำเสนอภาพผู้หญิงและทัศนคติเรื่องเพศที่ปรากฏในบทเพลงไทยลูกทุ่งสมัยใหม่

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในการนำเสนอภาพผู้หญิงและบทบาททางเพศของผู้หญิง ผู้ชาย หรือเพศทางเลือกอื่น ในบทเพลงอย่างหลากหลายมากขึ้น และควรมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบสร้างทางสังคม การรับรู้ของผู้ฟังว่ามีมุมมองอย่างไร

8. เอกสารอ้างอิง

ชานนท์ ไชยทองดี. (2558). **อีสานร่วมสมัย : การวิเคราะห์ชนบทในตัวบทและบริบท**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ศรีปัญญา.

ทับทิม ชัยชนะ. (2559). บทบาทของผู้หญิงสามัญในเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย. **วารสารพิษณุเวชสาร**. 12(2). 53-62.

ปวิณรัตน์ จันตโส. (2554). **บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย**. เชียงใหม่ : มหาลัยแม่โจ้.

ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2561). ปฏิบัติการทางวาทกรรมในวัฒนธรรมสมัยนิยมผ่านเพลงลูกทุ่งไทย. **วารสารกระแสวัฒนธรรม**. 19(36). 74-81.

พัชณู เครือเจริญ. (2557). **เมียน้อยภาพสตรีชายขอบที่สื่อผ่านเพลงลูกทุ่ง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาลัยขอนแก่น.

อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ และวราทิพย์ อธิบาย. (2554). ภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่เบี่ยงเบนออกจากจารีตของสังคม ผ่านเพลงไทยสมัยนิยม. **นิเทศศาสตร์ปริทัศน์**. 15(1). 133-134.

อรรวรรณ ชมดง. (2557). เพศวิถีและสังคมไทยในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. **วารสารบัณฑิตศึกษามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. 3(2). 83-97.

อวิศา กานต์ภูมิ. (2555). **การแสดงภาพลักษณ์สตรีในบทเพลงไทยสากล : กรณีศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย ธนพร แวกประยูร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอี่ยม อามาตย์มุลตรี. (2560). กลวิธีทางภาษา : การสื่อความทางเพศในเพลงลูกทุ่งอีสาน. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 6(2). 196-205.

Hall, Stuart, ed. (1997). **Representation: Cultural representation and signifying practices**. London : Sage.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจและความอนุเคราะห์จากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชานนท์ ไชยทองดี ที่ได้กรุณาส่งหนังสือ “อีสานร่วมสมัย : การวิเคราะห์ชนบทในตัวบทและบริบท” มาให้ได้อ่านเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งเป็นหนังสือที่ให้ทรรศนะที่หลากหลาย สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนของคนอีสานทั้งด้านบวกและลบ ผ่านสื่อบันเทิงประเภทต่าง ๆ และได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย และอาจารย์ ดร.พยงค์ มุลวาปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอบวิทยานิพนธ์ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านเพศวิถีและบทบาททางเพศ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เพ็ญยุระ เกี่ยวกับแนวคิดเชิงทฤษฎีและแนวทางการวิเคราะห์เชิงลึก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย จึงเป็นผลให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์